

9η διεθνής έκθεση αρχιτεκτονικής ΜΕΤΑΜΟΡΦΗ

Είναι θετικό ότι οι περισσότεροι άνθρωποι προσελκύονται από τις αρχιτεκτονικές μακέτες γιατί χωρίς αυτές η 9η Διεθνής έκθεση Αρχιτεκτονικής στη Μπιενάλε της Βενετίας θα είχε περιορισθεί σε φωτογραφίες, σχέδια, videos και κείμενα τα οποία όσο εκθαμβωτικά και αν είναι με την βοήθεια των υπολογιστών, δεν μπορούν να δείξουν αυτό που στην πραγματικότητα σημαίνει η αρχιτεκτονική για τα κτίρια και το πλαίσιο μέσα στο οποίο εξελίσσονται.

Στις 12 Σεπτεμβρίου η φετινή Μπιενάλε άνοιξε τις πύλες της σε ένα κοινό που είχε την περιέργεια να δει από κοντά τα μεγάλα ονόματα των διεθνών αρχιτεκτόνων για τους οποίους τόσος θόρυβος έχει δημιουργηθεί, όπως Frank Gehry και Daniel Libeskind, Rem Koolhaas και Jean Nouvel. Η ιδέα ότι η αρχιτεκτονική είναι τέχνη είναι πιθανόν περισσότερο αποδεκτή σήμερα παρά ποτέ στην πρόσφατη ιστορία.

Για τον Kurt W. Forster, τον Ελβετό ακαδημαϊκό που είναι ο υπεύθυνος της έκθεσης, κύριος στόχος είναι η προσέλκυση το ευρύτερου κοινού. Ελπίζει για 120.000 επισκέπτες μέχρι τις 7 Νοεμβρίου που η έκθεση κλείνει. Έχουν επιστρατευθεί μεγάλα ονόματα του χώρου όπως ο Mr. Libeskind, η Zaha Hadid, ο Christian de Portzamparc και ο Peter Eisenman, που βραβεύτηκε με το Χρυσό Λιοντάρι για το έργο του.

Η έκθεση αναπτύχθηκε σε δύο μεγάλους χώρους: τις τεράστιες σποές των μεσαιωνικών γεωρικών γηωστών ως Αρσενάλη και το Art Deco Ιταλικό περίπτερο στους κήπους της Μπιενάλε.

Τριάντα τρεις χώρες έχουν τις δικές τους εκθέσεις, οι περισσότερες από τις οποίες σε μόνιμα εθνικά περίπτερα που χρησιμοποιήθηκαν και στο παρελθόν. Πισμένες στο χώρο οι εκθέσεις αυτές συχνά επικεντρώνονται συχνά σε μια ιδέα και όχι σε πραγματοποιημένο έργο.

Η κύρια πρόκληση για τον Forster ήταν να περιλάβει κάποια από τα καλλίτερα στον κόσμο σχέδια και πειρατισμούς. Για το λόγο αυτό διάλεξε το όνομα «Μεταμόρφωση». Κατά την άποψη του το όνομα τονίζει τις αλλαγές στην αρχιτεκτονική «οι οποίες έχουν συμβεί σε τέτοια έκταση ώστε να μιλάμε για την αρχή μιας νέας εποχής».

Για την «Μεταμόρφωση» το αρσενάλη χωρίστηκε σε πέντε τμήματα, το καθένα από τα οποία προσαθεί να χωρέσει τα εκατοντάδες μοντέλα-μακέτες που γεμίζουν τον 230 μέτρων μήκος χώρο. Το πρώτο (TRANSFORMATIONS), ξεκινάει με τον μετασχηματισμό υπαρχόντων κτιρίων και κατασκευών. Το δεύτερο τμήμα (TOPOGRAPHY), καταγράφει τις νέες δυνατότητες της τεχνολογίας των κομπιούτερ στην δημιουργία σχεδίων.

Το τρίτο τμήμα, (SURFACES), εξερευνά όχι μόνο σχήματα αλλά και νέα υλικά επένδυσης κτιρίων. Το τέταρτο τμήμα, (ATMOSPHERE), εξετάζει τα κτίρια, σύμφωνα με τα λεγόμενα του Forster, «σαν ζωντανούς οργανισμούς μάλλον παρά σαν σταθερά αντικείμενα». Το τελευταίο τμήμα είναι αφιερωμένο στα υπέρ – σχέδια (HYPER-PROJECTS). Ένα από

αυτά το Musée des Confluences στη Γαλλία, σχεδιασμένο από την Αυστριακή εταιρία Coop Himmelb(l)au, είναι υπό κατασκευή και εντυπωσιάζει με το μέγεθος και το φουτουριστικό σχήμα του. Στις περισσότερες περιπτώσεις όμως, τα αρχιτεκτονικά μοντέλα δεν πετυχαίνουν να αποδώσουν την κλίμακα ή το περιεχόμενο λόγω των εξωπραγματικών σχεδίων. Μερικά μοιάζουν απλά με όμορφα γλυπτά. Αναπόφευκτα, τότε, χρησιμοποιούνται οι λέξεις για να εξηγήσουν κτίρια και ιδέες. Αλλά όλο και πιο συχνά η γλώσσα είναι δυσνόητη. Σε ένα τοίχο στο περίπτερο της Βραζιλίας γράφει: «Η συνειδητή Αρχιτεκτονική δεν ορίζεται από το κοινωνικό προφίλ του χρήστη αλλά από την ηθικό-κοινωνική πρακτική του αρχιτέκτονα».

Για να κάνει τα πράγματα πιο ελκυστικά, ο Forster έχει χρησιμοποιήσει μέρος του Ιταλικού περιπτέρου για να δημιουργήσει «μια πραγματική αισθητική εμπειρία για το τι θα μπορούσε να είναι η αρχιτεκτονική», προσκαλώντας μια ντουζίνα αρχιτέκτονες και φωτογράφους να κάνουν πρωτότυπες εγκαταστάσεις. Η πιο δραματική είναι του Massimo Scolari με τίτλο «Turrus Babel», στην οποία ένας κόκκινος κεραυνός σχίζει ένα μοντέρνο πύργο της Βαβέλ αποκαλύπτοντας μια σπειροειδή μεταλλική σκάλα.

Ο Chris Wilkinson, δημιούργησε ένα χώρο με το όνομα «αντανακλάσεις», και δήλωσε ότι αυτό το τμήμα με τα επεισόδια εκφράζει το πνεύμα της Μπιενάλε. «Αφορά τις ιδέες και την φιλοσοφία» είπε, «αφορά την αρχιτεκτονική, όχι τα κτίρια. Είμαι ευτυχής που εδώ δεν υπάρχουν ούτε φώτα ούτε λέξεις.»

Παρά το γεγονός ότι στο Ιταλικό περίπτερο εκτίθενται σύγχρονα Ιταλικά σχέδια διακόσμησης, το πιο δημοφιλές τμήμα είναι το αφιερωμένο σε 40 αίθουσες συναυλιών, αρχίζοντας με το εντυπωσιακό σχέδιο του Hans Scharoun για τη αίθουσα της φιλαρμονικής του Βερολίνου το 1950. Όπως τα μουσεία, οι αίθουσες συναυλιών συνεχίζουν να προσελκύουν κορυφαίους αρχιτέκτονες, με την αίθουσα συναυλιών του Nouvel κοντά στην Κοπεγχάγη και το σπίτι της όπερας του Dominique Perrault στην Πετρούπολη. Ένας ολόκληρος χώρος δόθηκε για την νέα αίθουσα συναυλιών Walt Disney του Gehry στο Λος Άντζελες.

Οι Εθνικές εκθέσεις παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Οι Ηνωμένες Πολιτείες εκθέτουν πειραματικά σχέδια για διάφορα κτίρια. Το περίπτερο της Γαλλίας υπενθυμίζει το ρόλο του αρχιτέκτονα στις πόλεις. Για τον σκοπό αυτό κλήθηκαν τρεις πενταμελείς ομάδες να φανταστούν μέσα από φουτουριστικά μοντέλα πως μια καταθλιπτική γειτονιά στα περίχωρα του Παρισιού, θα εμφανίζεται το 2014, 2034 και 2064.

Σε μια Μπιενάλε σχεδιασμένη για να είναι μια γιορτή της αρχιτεκτονικής, ίσως δεν ήταν έκπληξη ότι πολύ λίγος χώρος δόθηκε για ανταλλαγή απόψεων πάνω στο θέμα των ευρύτερων ευθυνών των αρχιτεκτόνων. Για τον Forster η κάποια δημοφιλής ιδέα που είχε ενστερνιστεί ο Le Corbusier ότι οι αρχιτέκτονες σαν «πλανόδιοι θεραπευτές» θα έπρεπε να δίνουν λύση σε κοινωνικά και πολεοδομικά προβλήματα είναι ξεπερασμένη. «Δεν μπορείτε να κατηγορείτε του αρχιτέκτονες για πράγματα που ευθύνονται οι πελάτες» δήλωσε. «Εξαρτάται από αυτό που ο πελάτης προκαλεί τον αρχιτέκτονα να κάνει».

*The New York times, by Alan Riding
Επιμέλεια: Άννα Κεφαλά – Κουράκη*

■ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΡΑΣΗΣ Μ.Ε. ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

συνέχεια από τη σελίδα 7

β) Θα γίνει επεξεργασία θέσεων και προτάσεων για κάθε έργο και δράση με τη σειρά που αναφέρονται στην ιεράρχηση.

Επιδίωξή μας θα είναι οι θέσεις και προτάσεις της επιτροπής να είναι καλά επεξεργασμένες και γενικά αποδεκτές, έτσι ώστε να μπορούν να αποτελέσουν και θέσεις του Τ.Ε.Ε. / Τ.Κ.Μ. Ολοκλήρωση αυτής της φάσης θα γίνει μέχρι 30.3.2005.

Εκδηλώσεις

Θεωρείται σκόπιμο ο προγραμματισμός των εκδηλώσεων να έχει ορίζοντα έτους για να υπάρχει το στοιχείο της επικαιρότητας.

α) Ημερίδα με θέμα την πορεία εξέλιξης των μεγάλων συγκοινωνιακών έργων του της Θεσσαλονίκης. Η εκδήλωση αυτή είχε εγκριθεί από την προηγούμενη Διοικούσα αλλά δεν πραγματοποιήθηκε. Η εκδήλωση προτείνεται να γίνει εντός του Φεβρουαρίου του 2005.

Για την επιτυχία της εκδήλωσης η οποία θα έχει την μορφή ημερίδας θα προτείνουμε στην Δ.Ε. την συγκρότηση ομάδας εργασίας με χρονική διάρκεια 3 μηνών προκειμένου να επεξεργασθεί όλα τα δεδομένα και να συμβάλει στην διαμόρφωση των θέσεων του Τ.Ε.Ε. Η ομάδα θα αποτελέσει και τον πυρήνα της Οργανωτικής Επιτροπής της ημερίδας.

β) Ημερίδα – Δημερίδα παρουσίασης σύνθετων τεχνικών έργων στην Εγνατία Οδό.

Ομάδες Εργασίας

α) Ομάδα εργασίας για την διαμόρφωση απόψεων και προτάσεων σχετικών με το σύνολο της παραγωγής Δημοσίων Έργων (Μελέτες, διαδικασίες αναθεώρησης, συμβάσεις παραχώρησης κ.λ.π.).

Με δεδομένο την εξαγγελία του Πανελληνίου Συνεδρίου που διοργανώνει το ΤΕΕ τον Απρίλιο του 2005, με αντικείμενο το ίδιο αντικείμενο η εργασία της ομάδας αυτής θα αποτελέσει τη βάση για την εισήγηση της Διοικούσας.

β) Προτείνεται η συγκρότηση μιας ενιαίας ομάδας εργασίας από τα Περιφερειακά Τμήματα, Θεσσαλίας, Ηπείρου, Δυτικής Μακεδονίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, για τη διαμόρφωση ενιαίας πρότασης για τη Σιδηροδρομική Εγνατία. Θα γίνει συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, μελετών δημοσιεύσεων πρακτικών από ημερίδες, σχετικά με τα τεχνικά και οικονομικά μεγέθη για τη σιδηροδρομική σύνδεση Ηγουμενίτσας-Αλεξανδρούπολης.

Έτσι θα έχουμε μια ενιαία τεκμηριωμένη πρόταση από όλα τα Περιφερειακά Τμήματα, τα οποία έχουν άμεση σχέση με το θέμα.

Ο παρών προγραμματισμός αποφασίστηκε ομόφωνα στη συνεδρίαση της Επιτροπής στις 27-9-2004.

Με δεδομένη την επιθυμία μας να συμβάλλουμε στην διαμόρφωση και την προβολή των θέσεων του Τ.Ε.Ε. / Τ.Κ.Μ. αλλά και την διάθεση των οργάνων του Τ.Ε.Ε. να ενισχύσουν και αναδείξουν το έργο των Μ.Ε. είμαστε βέβαιοι για ένα θετικό αποτέλεσμα ■

